

וקבעו שמונת ימי הנוכה

הלכות הדלקת הנרות

קצור שלחן ערוך – סימן קל"ט

(ה) כל השמנים כשרים לנר חנוכה, ומכל מקום מצוה מן המובחר ליקח שמן זית, דומיא דנס שבמקדש שהיה בשמן זית, ואם אינו מצוי יברור שאר שמן שאורו זך ונקי, או נרות של שעוה שגם כן אורו זך ולא יהיו שנים קלועים ביחד משום דהוה כמדורה, אלא כל נר יחיד, ולא יעשה משעוה של בתי עובדי כוכבים משום דמאס, וכן כל הפתילות כשרות לנר חנוכה, ומצוה מן המובחר ליקח צמר גפן, ואינו צריך בכל לילה פתילות חדשות אלא מדליק גם בראשונות עד שיכלו.

(ו) מנהג פשוט במדינתנו כמהדרין מן המהדרין שמדליקין כל אחד ואחד מבני הבית בלילה הראשון נר אחד, ובשני שתי נרות, וכן מוסיפין, עד שבלייל שמיני מדליקין שמונה. וצריכין לזוהר שיתן כל אחד ואחד נרותיו במקום מיוחד, כדי שיהיה היכר כמה נרות מדליקין. ולא ידליקו במקום שמדליקין נרות כל השנה, כדי שיהיה היכר שהם נרות חנוכה.

(ז) מצות נר חנוכה להדליק בפתח הסמוך לרשות הרבים משום פרסומי ניסא, וכך היו עושין בזמן המשנה והגמרא. ובזמן הזה שאנו דרים בין האומות מדליקין בבית שהוא דר בו. ואם יש בו חלון לרשות הרבים ידליקם שם. ואם לאו מדליקין אצל הפתח, ומצוה שיניחנה בטפח הסמוך לפתח בשמאל, שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, ונמצא שהוא מסובב במצות ויותר טוב להניחם בחלל הפתח.

(ח) הנרות יהיו בשורה אחת בשוה לא אחד גבוה ואחד נמוך, ויהיה הפסק בין נר לנר שלא יתקרב הלהב של זה לזה ויהיה כמו מדורה. ובנרות של שעוה יהיה הפסק שלא יתחמם זה מזה ויטוף השעוה ויתקלקלו. מילא קערה שמן והקיפה פתילות, אם כפה עליה כלי, כל פתילה עולה בשביל נר אחד, לא כפה עליה כלי אפילו לנר אחד אינו עולה, לפי שהוא כמדורה. נר שיש לו שתי פיות או יותר לא ידליקו בו שנים, אפילו בלילה הראשונה, משום דליכא היכר כמה נרות מדליקין.

(ט) זמן הדלקתן מיד בצאת הכוכבים ולא יאחר, ואסור לעשות שום דבר קודם הדלקה אפילו ללמוד, רק אם לא התפלל מעריב יתפלל תחלה ואחר כך ידליק, וקודם שידליק יקבץ כל בני ביתו לפרסומי מילתא, וצריך לתת שמן שידלקו לכל הפחות חצי שעה, ובדיעבד אם לא הדליק מיד, יכול להדליק בברכה כל זמן שבני ביתו נעורים, אבל לא אחר שבני ביתו ישנים, תו ליכא פרסומי ניסא, ידליק בלא ברכה. אם לא היה לו פנאי להדליק בלילה יכול להקדים את עצמו ולהדליק מפלג המנחה ולמעלה, דהיינו שעה ורביעית קודם צאת הכוכבים (והיינו שעה זמניות לפי ערך היום, ובימי חנוכה שהימים קצרים אם היום ארוך רק עשר שעות רגילות, אזי פלג המנחה הוא שעה אחת ושני מינוטין (רגעים) וחצי) ובלבד שיתן שמן כדי שיהיו דולקות עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, ואם אינן דולקות כך לא קיים המצוה.

(י) סדר הדלקתן כפי מנהגנו: בלילה הראשונה מדליק הנר שכנגד ימינו, ובלילה שניה מוסיף עליו נר כנגד שמאלו, וכן בכל לילה מוסיף כנגד שמאלו וזה שהוא מוסיף מדליק בראשונה ופונה והולך לימינו.

(יא) בליל ראשון יברך המדליק קודם ההדלקה שלש ברכות: להדליק, שעשה נסים ושהחיינו. ובשאר הלילות אינו מברך שהחיינו. לאחר שבירך הברכות מדליק נר אחד, ובעוד שמדליק האחרות אומר הנרות הללו וכו'. גר אומר שעשה נסים לישראל ואם אמר לאבותינו יצא. אונן רחמנא ליצלן אם יש אחר ידליק האחר בברכות והוא יענה אמן. ואי ליכא אחר ידליק הוא בלא ברכות.

(יב) קיימא לן הדלקה עושה מצוה, פירוש ההדלקה היא המצוה, ובשעת ההדלקה צריכין להיות הנרות במקומן הראוי וכשיעור הראוי, לאפוקי אם הדליק למטה משלשה טפחים או למעלה מארבע אמות, ואחר כך כשהן דולקות הניחן במקומן, פסולין. וכן אם בשעת הדלקה לא היה שמן כשיעור ואחר כך הוסיף לא מהנני. וכן אם העמידן במקום שהרוח שולט ועומדין לכבות, לא קיים המצוה וחייב להדליקן שנית אבל לא יברך. אבל אם

העמידן כראוי ועל ידי מקרה כבו, כבר קיים המצודה, ומכל מקום נוהגין שחוזר ומדליקין. ונוהגין להחמיר שלא להדליק נר מנר אלא מדליקין מן השמש או מנר אחר.

(יד) כל זמן מצותן דהיינו חצי שעה אסור ליהנות מאורן, ולכן נוהגין להניח אצלן את השמש שהדליקו בו, כדי שאם ישתמש אצלן ישתמש לאור השמש וצריכין להניחו קצת למעלה מן הנרות שיהא ניכר שאינו ממנין הנרות.

(טו) מדליקין נרות בבית הכנסת משום פרסומי ניסא ומברכין עליהן, ומניחין בכותל דרום ומדליקין בין מנחה למערב, ואין אדם יוצא בנרות של בית הכנסת וצריך לחזור ולהדליק בביתו ומי שהוא אבל רחמנא ליצילן לא ידליק בלילה הראשונה בבית הכנסת, משום דצריך לומר שהחיינו ואבל אין לו לומר שהחיינו בצבור, אבל בביתו מברך שהחיינו.

(טז) נשים חייבות בנר חנוכה שאף הן היו באותו הנס. ויכולה אשה להדליק בעד כל בני ביתה, וקטן שהגיע לחינוך גם כן חייב. סומא אם יכול להשתתף עם אחר בפרוטה מוטב, ואם יש לו אשה היא מדלקת בשבילו, ואם אין לו אשה ויש לו דירה מיוחדת, שאין לו במי להשתתף מדליק על ידי סיוע אחר.

(יז) בערב שבת מדליקין תחלה נר חנוכה, ואחר כך נר שבת, ובלבד שיהא לאחר פלג המנחה ומתפללין תחלה מנחה. וצריך שיתן שמן כדי שידליקו עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, דאם לא כן הוי ליה ברכה לבטלה. ואם הדליק אצל הפתח צריך ליהדר להפסיק באיזה דבר בינם לבין הדלת, שלא יכבס הרוח בפתחת ונעילת הדלת.

(יח) במוצאי שבת מבדילין ואחר כך מדליקין נר חנוכה, ובבית הכנסת מדליקין קודם ויתן לך.

(יט) מי שהוא אינו בביתו אלא במקום אחר, אם יודע שאשתו מדלקת בביתו ידליק הוא במקום שהוא בלא ברכות. וטוב אם אפשר שישמע תחלה את הברכות ממי שמדליק שם ויכוין לצאת בברכותיו ויענה אמן. ואחר כך ידליק הוא בלא ברכות. ואם אין אשתו מדלקת בביתו, וכן הבחורים באכסניא שלהם צריכין להדליק בברכות, או ישתתפו עם הבעל בית, שיתנו לו איזה פרוטה שיהיה להם גם כן חלק בשמן ופתילה, והבעל בית יוסיף קצת שמן על השיעור בשביל השותף, אבל יש להם להדר שידליקו כל אחד בפני עצמו, ומי שהוא בעירו אלא בבית אחר, כשהגיע זמן הדלקה צריך לשוב לביתו ולהדליק.

(כ) השמן שנשאר במנורה לאחר חנוכה, וכן הפתילות, עושה להן מדורה ושורפן, משום דהוקצו למצותן ואסור להנות מהם, אלא אם כן התנה מתחלה שאינה מוקצה מה שישאר.

- _____ ← מי חייב בהדלקה?
- _____ ← מתי מדליקים?
- _____ ← היכן מדליקים?
- _____ ← מהי הלכה לגבי מראה החנוכיה?
- _____ ← מהן ברכות ההדלקה ביום הראשון?
- _____ ← ומהן הברכות בשאר הימים?
- _____ ← לשם מה מדליקים את השמש?
- _____ ← מהו סדר ההדלקה בערב שבת?
- _____ ← ובמוצאי שבת?

